

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo l gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino sprejema J. Krajec v Novem Mestu, dopise pa uredništvo.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Cepljenje ameriških ključev po francozkem načinu.

Francozi so imeli v Evropi prvi trtno uš v svojih vinogradih. Oni so bili pa tudi prvi, kateri so pričeli boj proti njej. Ker vse poskušnje, z najrazličnejšimi sredstvi nič pomagale niso, poprijeli so se končno ameriških trt, katere so s cepiči domačih vrst cepili ali požlahtnili. In to je danes, reči se sme, jedino sredstvo, katerega se umni vinogradniki vseh vinorodnih, po trtni uši že napadenih dežel poslužujejo.

Kar se pa načina cepljenja tiče, razločevati moramo med vinogradniki odločno dve veliki stranki. Francozi in te posnemajoči Italijani ter Ogri, poslužujejo se tako zvanega suhega cepljenja. Pri tem je ameriška podloga, kakor tudi evropski cepič že popolnoma dozorjen les, mladika.

Avstrijani in Nemci poslužujejo se pa še v prevagljivi meri tako zvanega zelenega cepljenja. Pri tem je ameriška podloga kakor

tudi evropski cepič že čisto nedozorjeni les, pognanek.

Ni skoro dvoma, da bode končno francozki način sploh zmagal, in zakaj? Prvič zaradi tega, ker se izvršuje v času, v katerem ima kmetovalec, kateri se razun z vinarstvom tudi s poljedelstvom ukvarja, za to delo obilo časa. Suho cepljenje vrši se namreč meseca marca, aprila, ko poljedelstvo še miruje. Zeleno cepljenje pa meseca junija in julija, ko je v poljedelstvu dela čuda veliko.

Drugič zaradi tega, ker daje suho cepljenje sadilni materijal (sajenice), s katerim se nov vinograd koj čez in čez v pravi gostosti s cepljenimi ter ukoreninjenimi trtami zasadi. Zeleno cepljenje zahteva še temu sledeče grubanje in naj se vrši cepljenje še tako pravilno, vendar treba več let, pred ko je vinograd čez in čez z cepljenimi trtami zasajen.

Tretjič zaradi tega, ker suho cepljenje lahko vsaka roka, tudi bolj trda in težka lahko izvršuje, med tem ko zahteva zeleno bolj nežno, gibčno, mehko roko

Četrtrič zaradi tega, ker je za suho cep-

PODLISTEK.

Spomin vseh vernih duš.

V pozni jeseni, ko je že skoro vse zelenje v naravi odmrlo, spominja sv. katoliška cerkev svoje verne kristjane na one njih sobrate in sestre, ki so že pred njimi šli v neznano večnost. Nekako skrivnostno in slovesno-resno se obhaja ta spomin, ker skrivnosten in jako resen je tudi kraj, kamor se v duhu obračajo oči vseh pravovernih, — vice. Sv. vera nas uči, da tú se pokoré rajni za svoje slabosti, da trpé veliko, a si ne morejo nič pomagati, pomagajo pa lahko živi kristijani umrlim.

Ta dan se čuje neki miloben klic iz večnosti v sedanjost, ki pretresa srca celo onih ljudi, ki trdijo, da v večnost ne verujejo, in dobiva sočuten odmev v srcih vseh vernikov. Vse hiti ven na pokopališče obiskat svoje drage rajne, ki v tihih grobih smrtno spanje spé. Cerkve se polujijo pobožnega ljudstva, in iz tisočernih grl

doni v nebo mila prošnja: „Sveti jim večna luč! Bog, daj jim večni mir!“

Spomin vseh vernih duš živo in glasno priča, kako potrebna je človeku sveta vera, vera v Boga, v neumrjočnost duše; vera, da so dobra dela pred sodnim stolom božjim zaslužljiva, hudobna pa kaznjiva

Kaj si neki misli brezverec na grobišču; kaka čustva se mu neki v srcu porajajo? Ako ni Boga, ako ni duše, potem je s smrtjo vse končano; ni se bati kazni, a tudi plačila nobenega pričakovati. Kakor živina s smrtjo popolno premine, ali uprav tako popolno premine tudi človek? Ali res človek ni nič višje, popolnejše bitje nego neumna žival? Ne, to ni mogoče! Uči nas božje razodetje, da naš namen ni na tem svetu, nismo ustvarjeni samo za ta svet, tú smo le popotniki, naš pravi, stalni dom, prava, neminljiva sreča nas čaka še le onkraj groba — v večnosti. In naj človek to taji, kolikor hoče, utajiti tega ne more nikakor in nikdar! Ako razodetju božjemu noče

ljenje, ob času obrezovanja trt, cepičev kar čuda na razpolago, brez najmanjšega poškodovanja trt, iz katerih se jemljejo. Za zeleno cepljenje nedostaja cepičev, in da bi se jih trtam brez vse škode odjemalo, skoro mogoče ni.

Popisati hočemo torej v sledečem načinu cepljenja ameriških ključev po francoskem ali kakor se tudi pravi Richter-jevem načinu, in vlaganje teh v trtnico po zboljšanjem ali zljajšanjem francoskem načinu. Zboljšal ali zljajšal ga je pa vodja R. Dolenc na Grmu.

Ameriške mladike za podloge, kakor tudi evropske za cepiče, kaže najboljši šele na spomlad rezati. Toda na vsak način toliko zgodaj, da niso ne jedni, ne drugi še čisto nič sočni (muževi), da se, kakor pravimo, še čisto nič ne jočejo.

verovati, sili ga lastno srce, nemirna vest, da večnost, da Boga vsemogočnega priznava. Srce mu pravi: „Ni mogoče, da bi s smrtjo bilo že vse končano, to nikakor ne sme biti!“ Ako je že stari paganski pesnik klical, da „ne bo ves umrl in preminul“, koliko bolj mora to klicati, verovati in želeti kristijan! Pagan Seneka piše: „Lažejo se oni, ki pravijo, da ni Boga; zakaj čeprav ti zatrjujejo po dnevu, da ga ni, po noči pa sami dvomijo in se bojé.“ „Misel na Boga pa, kakor pravi nek drug slaven mož, vzbuja strašnega soseda; njegovo ime je Sodnik“. Telega Sodnika se brezbožnež boji, pred njim trepeta, zato bi rajše videl, da bi ga ne bilo, zato ga skuša utajiti; toda zaman! Bog vlada in bo vladal, sodi in bo sodil na veke, sodil bo tudi tistega, ki ga taji, ki se mu hoče umakniti.

Ako brezbožnež to pomisli, drhteti mu mora srce, iskati mora pomoči, kako bi si pomagal. A navadno si ne izbere pravega, temveč uprav nasprotno. Ne povrne se k Bogu; rajše mu še

Ameriške mladike zrezati je treba na ključe treh do štirih oces. Na ključih pusti se pa le najnižje oko, vsa višja se gladko odreže, ali kakor se pravi — oslepi. Na zgornjem koncu, kjer se ima ključ cepiti, odreže naj se pod kolencem, na spodnjem pa ravno skozi kolence. Vsled tega je na nasprotni strani jedinega na ključu puščenega očesa, svrš (sršen, zrklo) člena mladike nad, ka-

kor tudi pod očesom še videti.

Pridjana podoba kaže prav jasno, kako da se to zvrši. Na zgornjem koncu cepi se ključ po načinu angleškega poročevanja ali angleške kopulacije, pri kateri se jednako debela podloga in cepič v sredini jedne-

ga členska pošev prereže, obadva s tako zvano ježičkno zarezo previdi ter skupaj stakne. Skupaj stakneno požlahtnitev poveže se trdno z rafija likom,

hujše, še trdovratnejše kljubuje — seveda brez upa zmage! Nesrečno je njegovo življenje, obupen njegov konec, strašna njega večna prihodnost! —

Vernega kristijana smrt ne plaši, njemu je le dobra prijateljica, ki ga iz doline solzâ preseli v večno srečno domovanje. Ako je trpel na tem svetu, ako se je trudil in pri vsem tem ni zgrešil svojega pravega namena, upati sme, da mu napoči s smrtjo boljša dôba, ki ne bo minula nikoli. Takemu in le takemu kristijanu so v tolažbo mile besede:

„Blagor mu, ki se spočije,
V črni prsti v Bogu spi.
Lepše solnce njemu sije,
Lepša zarja rumeni;“

Revni na blagu, zapuščeni in pozabljeni od vsega sveta vedó, da jeden vendar-le ni na-nje pozabil — njih Oče nebeški. Ta ne gleda na veljavo ljudi, ne gleda na posvetno čast in slavo, ne zmeni se za sodbe tega sveta; on sodi po svoji neskončni pravičnosti. V njegovih očeh so bogati ubogi in ubogi bogati. Veljavo imajo pri njem



1

2

3

4

ter zamaže z loučarsko glino. Na čepiču pusti se le jedno samo oko, vrhu katerega se cepič z mrzlo tekočo cepilno smolo zamaže.

Ako se tako že meseca februarja ali v pričetku marca cepi, toraj v času, ko še mrzlo vreme vlada, potem zasuje se požlahtnitev v gorki kleti tako ležeče v sviš (prav drobni pesek), da jih sviš popolnoma obdaja, da čisto nič iz njega ven ne molé.

Ako se pa tako že pozno, recimo meseca aprila cepi, torej ob času, ko že gorko postane, ko se že rašča gibati prične, potem ni treba požlahtnitve čisto nič v kleti zasipati, marveč vloži se jih lahko koj v trtnico. To pa po R. Dolénčevem načinu tako-le:

Za trtnico se odloči bolj peščeni svet ko le mogoče. Ob rekah naplavljeni švišč je pač najboljši. Tak svet je treba že na jesen 80 do 100 centimetrov globoko prekopati ter obrniti, toraj rigolati. Na spomlad se prav dobro poravnava, tako da postane popolnoma ravan. Tik mo pred vlaganjem cepljenih ključev vanj, napne se motoz (špago) v oddaljenosti 80 cm. in ob njem se zaznamova s pomočjo kakega klina na tleh prav plitvi jarček. Tako narejeni jarčki zaznamujejo črte, po katerih je treba cepljene ključe v zemljo potikati.

Potikajo se pa ključki tako le v zemljo: Delavec št. 2. na prejšnji strani natisnjene podobe (ta naj bode uška oseba) prinese na nosilnici cepljenih ključev, ter se vstopi z njimi tako pred jarček, da ima poslednjega pred seboj. Delavec št. 1. ustopi se pa pred št. 2. tako, da ima jarček ravno v sredi med nogami ter za seboj. Tako postavljena št. 1. jemlje ključke, katere pred njim št. 2. na

le oni, ki živé po njegovih večnih navodilih, ki obloženi z dobrimi deli blaženo se poslové od tod.

„Blagor jim, kateri v Gospodu zaspé,
V slavi nebeški se tam prebudé!“

Ti ne preminejo, temveč le zaspé. Angeljska trobenta jih bo enkrat predramila iz trdega spanja; vstala bodo njih poveščana trupla ter se na veke združila z dušami, da uživajo poslej večno blaženost v nebesih.

Jedini ključ do te blaženosti, do raja nebeškega pa nam je sveti križ. Po daritvi na sv. križu smo bili odrešeni, sv. križ je zato res naša — jedina nada

„Le križ nam sveti govori,
Da zopet vidimo se nad zvezdami,
Da vidimo v raju večnem se!“

Kdor križa ne priznava, kdor se mu ponižno ne uklone, ta je in ostane brez nade, da mu zori kdaj „lepša zarja“ v večnosti.

Zato bodi pozdravljen sveti križ, jedina naša nada!



nosilnici drži ter jih zatika, nazaj pomikaje se tako v jarček, da je drug od drugega le tri prste oddaljen. in kar je poglavitno, da molé vsi ključki popolnoma jednako visoko iz tal, namreč do vrha (do očesa cepiča) jedno malo pèd. Ko se delavec št. 2. za delavcem št. 1. naprej pomika, tlači z nogami na desni in levi strani zataknenih ključev sviš bolj ko le mogoče. Za delavcem št. 2. nastopi številka 3. s čisto navadno motiko, ter priteguje sviš iz leve in desne strani zataknenih ključev tako k ključem, da jih za kake tri prste visoko (pa ne več) zasuje. Pri tem delu pomiče se nazaj grede (ritniski) za delavcem št. 2. in sega z motiko natanko do sredine prostora, ležečega med dvema jarčkoma. Za št. 3. nastopi še št. 4., katera grebene, narejene po št. 3. z golimi rokami še poravnava ter nekoliko tudi stlači.

Pri količnikni urnosti delavcev gre to delo kaj hitro izpod rok, in sponese se pri ugodnem vremenu prav dobro. Do 50 od-totkov popolnoma pravilno izvršenih požlahtnitev se pri pravilnem vlaganju in poznejšem obdelovanju gotovo dobro sponese, in to je dovolj

Kakor že koj v pričetku popisa zatikanja požlahtnitev v trtnico povedano, je pravi šviščasti svet trtnice prvi, drugi in tretji pogoj dobrega uspeha. Kako da gre v trtnico potaknjenim požlahtnitvam dalje streči, povedali bomo v prihodnji številki „Dol. Novic“.

Praščičja razstava v Novem mestu.

Kako srečna je bila misel, prirediti v Novem mestu razstavo praščičev, pokazal nam je prav očitno dan razstave. Na prav obsežnem in primerno urejenem prostoru pred vojašnico so bili do 8. zjutraj že vsi za razstavo zgrajeni prostori napolnjeni, tako da je primanjkovalo prostora za živali, katerih niso razstavniki pravočasno priglasili. Občinstva je bilo pa tudi toliko, da se je nekaj časa vse trlo, če tudi je bil puščen med pregrajami 4m široki prostor zaradi lažje dovoznje. Na tisoče ljudi si je ogledalo razstavo; mnogo jih je bilo med njimi, ki so iz daljnih stranij Kranjske prišli ogledat razstavo. To nam je najboljši dokaz, da je bila razstava času primerna in potrebna. Obiskovalci so se lahko na razstavljenih živalih prepričali, kaj se da doseči s pravim plemenom in dobro rejo. Ravno tako so se pa tudi lahko podučili, kje jim je iskati dobrih živalij za plemo. Na lepih vspehih dobre reje so se v nemali gospodarji in gospodinja za napredek in ta poglavitni namen razstave dosegel se je v popolni meri. Razstava je vsakemu prav očitno pokazala, da so mnogi gospodarji že precej daleč dospeli pri reji praščičev, in pokazala, da se tudi pri nas na Kranj-

skem, kakor povsod v Avstriji, še najbolj priporoča angleško jorkširsko pleme za požlahtnenje domačih prašičev. Jorkširski prašiči bodisi čistokrvni, bodisi mešani z našim plemenom vzbujali so splošno pozornost in občudovanje. Stokrat in stokrat se je čul med obiskovalci glas: „To je pleme, tako pleme moramo tudi mi dobiti“. Naravna posledica tega je bila, da se je pokupilo že pri razstavi mnogo praset za pleme. Razstavniki lepih živalij so prišli na glas, ki jim bode zanaprej gotovo donašal najlepši sad pri prodaji plemenih prašičev.

Na razstavo se je prignalo vsega skupaj ravno 100 prašičev s 53 praseta, in sicer v I. oddelek za plemene prašiče: 12 mrjascev, 17 plemenih svinj (med temi 7 s 53 praseta) 1 mrjašček in 14 mladih svinj do starosti 10 mescev, skupaj 44 glav; v II. oddelku za pitane prašiče je bilo pa razstavljenih 22 peršutnikov in 34 starih pitanih prašičev, skupaj 56 glav. Zmed razstavniki so pripeljali najlepše živali, ne da bi tekmovali za premije, zlasti: grof Barbo iz Rakovnika, kateri je razstavil v obeh oddelkih krasne živali velikega in srednjega jorkširskega plemena, skupaj 4 prašiče in 10 praset, dalje kmetijska šola na Grmu, katera je razstavila tudi v obeh oddelkih 4 prav lepo rejene živali srednjega jorkširskega plemena, potem vitez Langer iz Bršljina, kateri je razstavil v I. oddelku prav lepo dvojico jorkširskega plemena, dalje Florijan Zorko iz Družinske vasi (1 jorkširskega mrjasca) in 1 svinjo z 8 mladiči) in grof Margheri iz Otočic, kateri je razstavil 1 mrjasca in 2 pršutnika pisanega Polaud-China plemena. Priznalo se je vsem tem razstavnikom častne diplome. Razun teh razstavnikov odlikovalo se je pa še mnogo drugih, ki so tekmovali za denarne premije. Presojevalni odbor je prav lahko razdelil določenih 20 premij, ter jih priznal za najlepše živali sledečim gospodarjem in sicer v I. oddelku premije po 20 kron: Jože Košaku iz Dol. Kronovega (za jorkširsko svinjo z 8 mladiči in 3 mlade svinjice), Amaliji Schiebel, graščakinji v Breitenau (za 1 svinjo z 11 mladiči) in Ivanu Kristanu iz sv. Roka (za 2 jorkširska mrjasca in 2 svinjici); premije po 10 kron pa: Jakob Košaku iz Družinske vasi (za 1 svinjo z 8 mladiči.) Fran Florijančič-u iz Št. Petra (za 1 brejo svinjo), And. Hodniku iz Dol. Kronovega (za 1 svinjo s 6 mladiči), Jože Pergarju iz Šmarjete (za 1 brejo svinjo in 2 svinjici) Šporarji iz Herinje vasi (za 1 brejo svinjo), Jan. Smrekarju iz Radule (za 2 breji svinji) in Ig. Pavlinu iz Mokronoga (za 1 jorkširskega mrjasca).

V drugem oddelku za pitane prašiče pa so prejeli premije po 20 kron: Jakob Pavčič v

Novem mestu (za 4 najbolj opitane prašiče), Ivan Bajuk iz Metlike (za 1 pitanega prašiča) in Jure Bajuk iz Božakovega (za 3 pitane prašiče); premije po 10 kron pa: Ivan Vukšinič iz Božakovega (za 1 pitanega prašiča), Jože Kolenc v Novem mestu (za 2 pitanca jorkširske krvi), Miha Nagelj iz Smolene vasi (za 1 pitanca), Fran Pezdirc iz Drašič (za 3 peršutnike), Jože Košak iz Dol. Kronovega (za 1 pitanega prašiča), Miha Vovk iz Gotne vasi (za 1 pitanca) in Janez Turk iz Gotne vasi (za 4 peršutnike). —

Konečno je omeniti tudi lepe prašiče (1 mrjasec in 1 svinjo) jorkširskega plemena, katere je poslal pl. Lenk iz Rake na razstavo, žalibog pa, da so došli prepozno, tako da se ni mogel presojevalni odbor nanje ozirati.

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Državni zbor se je zopet sešel 16. oktobra. Koalicija bo zopet kovala nekatere nove postave, od katerih pa ubogi kmet ne sme veliko pričakovati, ker imajo liberalci in židje v zbornici največ veljave. Od teh pa kmet ne more nič dobrega upati.

V Šleziji so dobili novega deželnega predsednika. Čehi in Poljaki so se mu poklonili in mu izrekli svoje narodne želje. Da bi le kaj pomagalo!

Mažarji še vedno kujejo postave zoper katoliško cerkev in zoper nemažarske narodnosti, katere hočejo vtopiti v žlici vode. Sedaj jim je prišla nova misel, kako bi čim preje tuje narodnosti pomazarili. Na Mažarskem mora iti ves denar iz tujine skozi vladne roke. Ta postava je naperjena zlasti zoper Rumune in Slovake, ki za svoje zasebne šole dobe precej denarja zunaj Ogerskega.

Na Primorskem se je skovala cela zarota zoper ondotne Slovane, ker ne odnehajo potegovati se za narodne pravice. Lahoni vedno škilijo na Laško, pa jih vendar-le vlada bolj podpira nego zveste Slovence in Hrvate.

Kaj je novega po širokem svetu?

Ruski car je še vedno nevarno bolan. Bil je že previden s sv. zakramenti za umirajoče. Pravijo, da boleha za rakom na ledvicah. Časih mu nekoliko odleže, a kmalu ga bolezen še hujše poprime. Nekateri zdravniki mu prisojajo še nekaj tednov.

Nemški državni kancelar Caprivi je odstopil, žnjim vred tudi predsednik ministerstva Eulenburg. Najbrže sta prišla s cesarjem navskriž, zato sta odstopila od vlade.

V Belgiji so pokazale volitve, kako se bo sponašala občna volilna pravica. Liberalci so popolnoma propadli, katoličani imajo veliko večino, a tudi socialisti so dobili za-se nekaj mest. Na deset katoličanov pride komaj eden liberalec. Izid te volitve je spravil liberalce v celi Evropi v velik strah; boje se, da se tudi njim taka utegne zgoditi.

Na Francoskem framasoni silno rujejo zoper predsednika republike Kazimir Periera. Ni jim všeč, ker se ne vklone njih načelom in tirjatvam. Ako se bo kaj časa tako rovalo, bo najbrže kmalo odstopil.

Piše se nam:

Iz Novega mesta 30. oktobra. — Danes je bila na bližnjem Grmu javna letna skušnja učencev kmetijske sadjarske in vinorejske šole. Kot poslušalci so prišli mnogi odlični gospodje. Zastopnik deželnega odbora je bil deželni odbornik g. dr. J. Vošnjak; deželna poslanca gg. Višnikar in pl. Langer sta bila tudi navzoča. Videl sem dalje gg. okrajnega glavarja viteza Vesteneck-a, župnika in obadva učitelja iz Šmihela, zastopnika domače občine, gimn. ravnatelja Detela in dr. Pogrešali smo najbolj nje, katerim je pred vsem šola namenjena — naših kmečkih posestnikov. Samo eden iz bližnje Mirne Peči je rešil njih čast. Istinito mi je bilo nekako čudno pri srcu, ko sem čul, da je prišlo k takim preskušnjam na Vipavskem veliko kmetovalcev. Od kod vendar pri nas taka nemarnost?

Učenci so sploh dobro odgovarjali ter pričali, da so bili pridni, pa tudi, da se je učiteljstvo res trudilo in žrtvovalo za dobri prosep v šoli. Nekateri odgovori so nas prav iznenadili. Slabše je bilo morda le pri par učencih, ki pa nista prejela od Gospoda niti enega talenta.

Sklepaje je priporočal deželni zastopnik g. dr. Vošnjak zlasti drugoletnikom, ki zapusté zavod, da naj pridno rabijo vednosti, katere so si pridobili, na očetovskem posestvu. Naj se brž poprimejo pridnega dela. umnega kmetovanja, nikar pa ne iščejo kruha po Bog si vedi kacicah službah. S tem bodo pokazali hvaležnost šoli, hvaležnost domovini; s tem največ koristili sebi in drugim. Opomnivši, da je dolžna dežela največ hvaležnost slavni vladi, ki daje tako velikodušne podpore šoli na Grmu, je pozval pričujoče, naj zakličejo presvitlemu cesarju trikratni „Slava!“ Pričujoči so navdušeno pritrtili temu pozivu.

Tako se je na Grmu dovršilo zopet šolsko leto. Prepričan sem, da je vsejalo marsikako dobro zrnice v našo Dolenjsko, ki bode pognalo i rodilo še najboljši plod.

Iz Šent Jerneja. — Županom pri nas je bil izvoljen Jože Polanc, posestnik iz Šent Jerneja enoglasno sedaj že v tretjič. Svetovalci so: Franc Bambič iz Šent Jerneja, Martin Metelko iz Ledeče vasi, Ignac Wutscher iz Brezovice dolj., Franc Novoselec iz Šent Jerneja, Anton Barborič iz Čadrez in Jernej Piletič iz Vrhpolja gorj. Pričakujemo, da bodo vsi delovali občini v blagor.

V Loki je umrl dné 21. oktobra t. l. vsem dobro znani ključar cerkve Sv. Miklavža na Gorjancih, — Anton Miklavčič za jetiko. Večkratna hoja na Gorjance ga je spravila pod zemljo. Bil je skrbni oče,

odkritosrčen in pobožen mož. Ostane nam v blagem spominu.

Omeniti moram še, da ste v naši fari sezidani novi kapeli. V Ledeči vasi namreč, katero je vsled obljube napravil Luštik, posestnik iz Ledeče vasi. Kip brezmadežnega spočetja Marije Device je iz Tirolskega ter jako lep. — Druga kapelica je v Ostrogu. Napravil jo je Strojín, posestnik od tam, v čast lurski Materi Božji. Kip je naredil naš podobar Hudoklin iz Šent Jerneja. Videti je, da se je pri delu močno potrudil. Delo priporoča mojstra. Želimo, da se tega lepega vzgleda poprimejo Šent-Jernejci, ter napravijo novi kapelici tje, kjer ste potrebni kot altarja pri procesiji ob Telovem.

Iz Velikih Lašč, dné 20. vinotoka. — Sprejmite, drage „Novice“ iz našega kraja poročilo o smrti blage gospe Franciške Zupančič, rojene Hočever, soproge gospoda Josipa Zupančiča, umirovljenega daykarja in imejitelja zlatega križa s krono za zasluge. Nad štirideset let sta živela med nami, ne da bi zapustila tudi za kratek čas naš kraj, ki je bil ob enem tudi rojstni kraj zdaj v Bogu počivajoče ranjce. Gospod Josip Zupančič, priljubljen v celem velikolaškem okraju, je bil znan kot priden in v vsakem oziru vzgleden uradnik in dober katoličan, njemu na strani pa mu je življenje blažila njegova soproga Franciška, kot vzor prave katoliške žene. Živela je le za sveto katoliško cerkev, ter je bila posebno velika prijateljica in podpornica ubogih ljudi. Kolikor so dopustila denarna sredstva, skrbela je za zapuščene reveže, ter jim v stiskah pomagala. Kot velika dobrotnica revežev, znana je bila v domačem kraju, in težko jo bodo zdaj pogrešali njeni otroci — reveži, kajti lastnih otrok ni imela.

Zadnja leta je začela hirati, in letošnje poletje se je podala s soprogom k njeni blagi sestri, gospej vdovi Tekavčičevi v Mokronog, v upanji, da se ji bode s spremenom zraka zdravje zboljšalo, ter da se bode potem zopet nazaj v Velike Lašče podala. Toda božja volja je drugače ukrenila! Po daljšem hiranji in po sprejemu sv. zakramentov za umirajoče, je v 60. letu svoje dóbe, dné 17. vinotoka svojo blago dušo mirno izdihnila, ter bila dné 19. vinotoka slovesno pokopana na mirodvoru mokronoške župnije.

Preverjen sem, da ubogi reveži iz Velikih Lašč ne bodo pozabili blage ranjce in molili za dušo njeno. Rajno gospo priporočamo v blag spomin in molitev vsem sorodnikom in znancem, posebno pa ubogim revežem v Velikih Laščah.

Domače vesti.

(Duhovske premembe.) Za župniškega upravitelja v Drago pride ribniški kapelan čast. g. Fr. Zakrajšek. Premeščeni so gg. kapelani: Fr. Krupestar iz Leskovca v Ribnico, Anton Pfajfar iz Dobropolja v Leskovec, novomašnik Fr. Traven v Dobropolje.

(Dva darova.) Kranjska hranilnica je podarila kmetijski podružnici v Metliki 200 gl. za napravo trtnice in drevesnice. Šent-Jernejski podružnici pa je država dala 200 gl.

(† Umrl) je v Stičini 21. oktobra vpokojeni daykar g. Gašpar Peterlin, blag mož, kakoršnih je malo. Vse svoje imetje je razdelil v dobre namene. Naj v miru počiva!

(V Toplicah) je bilo od 15. maja do 15. sept. 773 gostov.

(Katoliško društvo rokodeljskih pomočnikov) priredi v nedeljo dné 4. novembra ob 1/4 8. uri zvečer predstavo s petjem in igro: „Čegava je žena?“

(Ogenj.) V nedeljo, 28. oktobra zvečer ob osmi uri je začelo goreti v Vinivasi pri Podgradu. Pogoreli so štirje kozolci, vsi dobro s krmo založeni, zato je škoda tem večja.

(Ogenj.) V Seči pri kočevskem Polomu je 20. okt. pogorelo 12 poslopij; škode je do 4000 gld.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu oktobru je vložilo 63 strank 10.342 gld. 56 kr., vzdignilo pa 10 strank 1507 gld. 96 kr.; torej se je več vložilo 8834 gld. 60 kr. Vloge po odbitku vseh vzdignjenih vlog znašajo 51.067 gld. 92 1/2 kr., posojil na hipoteke (posestva) se je izplačalo do sedaj 34.460 gld.

(Pri občinski volitvi v Prečini) dné 7. t. m. so bili izvoljeni gg.: Franc Jelenc iz Beršljina županom, Franc Šali iz Češče vasi namestnikom, Fr. Vintar iz Hrušovca in M. Kos iz Ločne svetovalcem.

(† Umrl) je 15. oktobra po dolgi bolezni, 57 let star gospod Alojz Weibl, trgovec in posestnik v Metliki. Bil je obče čislán in priljubljen. Naj v miru počiva!

(Ponudba.) Kovaški, ključavničarski, sodarski, krojaški, mizarski, kolarski in drugi gg. mojstri, kateri potrebujejo za svojo obrt krepkih in zdravih vajencev, naj se pismeno zglášajo pri „vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda“. Vodstvo je namreč vsaj začasno v tem prijetnem položaju, da jim ustreže.

(Boletni urad) deželne naklade od žganja preseli se s 1. listopadom v hišo gosp. Miklavčiča v sv. Jurja ulico h. št. 144, kamor imajo stranke opojne tekočine naznanovati hoditi.

(Vinorejec iz Št. Ruperta) nam tako-le poroča: Kdor vinograde dobro obdelava, gnoji in škropi proti strupeni rosi, ni se mu treba še bati trtne uši. Na Dolenjskem v Št. Rupertu je vinorejec, ki vedno vinograde dobro obdelava, gnoji in škropi proti strupeni rosi, tako, da je letos pridelal pravega naravnega vina 70 hektolitrov in ga prodal po 22 gld. Vinorejci bodite pridni!

(Na Koroškem) v Celovcu je bila 24. oktobra jako lepa „Slomšek-Einspielerjeva“ slavnost. Najprej je bil shod zaupnih mož, katerega se je udeležilo do 700 vrlih Korošcev. Na večer pa je bil političen shod, pri katerem je bilo prisotnih okoli 1800 ljudi. Govorili so: poslanec Einspieler, Kandut, Legat in Podgorec. Einspieler je poudarjal, da koroški Slovenci se hočejo vedno držati načel Slomškovih in pokojnega buditelja Korošcev, Einspielerja. Na čelo versko-narodni organizaciji naj stopijo duhovniki, katerih naj se vsi drugi oklenejo. Veleznamenit je bil govor Podgorčev o gospodarskih razmerah na Koroškem. Nekateri gospodje so stavili še različne predloge, ki so bili vsi navdušeno sprejeti. Koroškim Slovencem v kratkem napočijo boljši časi, ker njih voditelji so neutrudljivi za prospeh katoliško-narodne stvari. — Na Koroškem vodijo vse slovensko gibanje duhovniki, ki neprestano povdarjajo svoj katoliško-narodni program; kranjski duhovščini pa se oponaša, da povdarja isti program in tirja se, naj se duhovniki v politiko ne vmešavajo. Čudna doslednost!

(V Istri) se godé veliki škandali. Pravosodni minister je ukazal, naj se v nekaterih sodiščih, kjer prebivajo Slovani in Lahi skupaj, napravijo dvojezični napisi namesto samo laških. Zato pa je nastal strašen

brup med Lahoni. V Piranu je nastala cela revolucija zaradi ene same table z dvojezičnim napisom. Največji škandali so se vršili; v nekaterih hišah je razdivjana drupal naredila veliko škode, polastili so se zvonika in bili plat zvona, neki duhovnik je v največji sili po strehi ušel v drugo hišo; in za vse to ni bil še nikdo kaznovan. Taka je lahonska policija! „Vrana vrani ne izkljuje oči.“ Upamo, da vlada poseže vmes in zopet razobesi dvojezični napis, ki je bil že odstranjen.

Razne vesti.

* (Heilserum) se imenuje zdravilo, katero so nedavno zdravniki iznašli zoper davico. Bog daj, da bi res kaj pomagalo, ker veliko otrok bo s tem rešenih prezgodnje smrti.

* (Lesen kruh) iz jako drobnega žaganja in ržene moke so iznašli lani na Nemškem, ko je živeža primanjkovalo. V Berlinu je že tovarna, v kateri vsak dan do 200 centov takega kruha naredé. Les razžagajo in kemično razkrojé na drobno; to pozneje zavre, ker ima les nekoliko sladkobe v sebi. S tem se zmeša moka in otrobi. Tako se 3/4 do 2/3 žaganja z 1/4 ali 1/3 ržene moke in otrobov skupaj speče. Kruh je bojda okusen (?) ne le za živali, temveč tudi za ljudi. Najbolj hranijo ž njim konje. 1 cent tega kruha velja 5 kron. Konj ga potrebuje na dan po 10 do 12 kilogramov.

* (Most 90 metrov dolg ukraden.) Nekega jutra meseca septembra je opazil nadzornik neke tovarne pri Petrogradu, da je čez noč zginil 90 metrov dolg most; samo koli v zemljo zabiti so še ostali. Sumil je takoj, da so ga odnesli tovarniški delavci in prebivalci bližnje vasi. Začela se je precej preiskava, ki je to-le spravila na dan: V predvečer tega dogodka so prišli nekateri tesarji na most ter pregledovali mostnice, so li še dovolj trdne. Med ljudstvom pa se je hipoma raznesla novica, da bodo naredili nov most. Komaj se je stemnilo, prišle so žene tovarniških delavcev z otroci, ki so v kratkem vse odnesli, kar so le mogli odtrgati, celo kole so nekateri hoteli izrovati, pa se ni dalo. Nekateré hiše so se popolnoma z drvni preskrbele za zimo. Ostanke mostu so pozneje nabrali v 58 hišah; ravno toliko ljudi je sedaj tudi zaprtih. Škode je okoli tisoč rubljev.

Smešnice.

(Dvoumno.) „Povejte mi vendar, ali ne znate nič sami narediti, da vedno mene vprašujete?“ — „Da gospod šef, preden sam naredim kako neumnost, raje vas prašam.“

(Prebrisan sklep.) V nekem mestu v Ameriki so sklenili. Prvič sezidati se mora nova občinska hiša. Drugič, zanjo se porabi ves material stare hiše. Tretjič, stara hiša se ne sme podreti prej kakor bode nova popolnoma dozidana.

(Osel se je obesil.) Na Težko vodo je prinesel nekemu Belokranjcu osel žito v mlin. Mož je čez noč čakal, da se smelje, a osliča privezal na dolgo vrvico, da se pase po strmini. Živalica je hlastno segala po travi. Pa ni je sreče brez nesreče — osletu spodrsne na skali, zvali se čeznjó ter obvisi nad strmino z zadržanim vratom. Zjutraj najde žalostni gospodar svoje živinče obešeno — mrtvo.

(Misli postopačeve.) Vesel sem vedno, ker imam zdrave ude, da se lahko delu umaknem.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem Mestu:

Gosp. Ant. Jakšič, župnik v p. 6 gld. 50 kr., g. župnik Miha Bogolin hranilno knjižico s 520 gld., da se porabijo vsakoletne obresti; g. žup. Fr. Štupica 1 gld., g. dekan Mih. Tavčar 20 gld., g. J. Zupančič 2 gld. 50 kr., g. Fran Gorenjskokotni 2 gld. 50 kr., g. žup. Martin Deréar 5 gld., g. župnik A. Jaklič 5 gld., gospa Mar. Recelj 1 gld. 60 kr., g. župn. Ivan Babnik 10 gld., gospa Ivana Komp 2 gld., gosp. dr. Vavpotič za oktober 1 gld., g. župn. A. Lovšin 2 gld., g. župn. N. Križaj 5 gld., Pódporno društvo dijaško 30 gld., Nepričakovan dobiček iz pravde B. D. in Dr. S. 10 gld.

Jestvine so darovali razven zadnjic naznanjenih doslej sledeči dobrotniki:

G. Dular iz Vavtove vasi, zelja in krompirja; gospa Rozman, dve vreči krompirja; župnija Valtavas, velik voz različnih živil; g. Janez Povše iz Mokronoga, po eno vrečo krompirja, zelja in fižola; gospa Šiebel iz Breitenava, voz krompirja, zelja in repe; g. Fr. Bobnar iz Kandije, repe; župnija Brusnice dva voza različnega živeža; gosp. Iv. Mehora peče zastoj kruh za dijaško kuhinjo.

Listnica uredništva.

Gospodu A. Z. v S. Porotne obravnave utegnejo pet dni trajati.

Loterijske številke.

Trst	13. oktobra	56	37	3	52	79
Gradec	20. "	76	41	86	9	73
Trst	27. "	20	4	68	62	30

Zahvala.

Za mnoge dokaze prijateljskega sočutja mej boleznijo in o smrti ter za obilo spremstvo naše nepozabljive dobre matere, ozir. hčere, sestre, stare matere, babice, tašče in svakinje, gospe

Josipine Petrič roj. Dollenz,

c. kr. davčnega uradnika vdove,

k nje zadnjemu počitku, izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, čč. duhovščini, posebno še gosp. kapelanu šmihelskemu, gospej darovalki krasnega venca, gg. nosilcem in blagim sosedom za njih trud in sploh vsem spremljevalcem, svojo najiskrenejšo zahvalo.

Kandija pri Novem mestu, 16. oktobra 1894.

(215)

Žalujoči ostali.

Posestvo

pri Samoboru, pod trg spadajoče je na prodaj. Hiša z gospodarskim poslojem — hiša in hlevi zidano; k temu 3 njive, travnik, 2 vinograda, zdaj od filoksere uničena, vrt s sadjem, pašnik in hosta bukova in kostanjeva, skoraj večina arondirano, skupaj 15 oralov, se iz proste roke za 2500 gld. proda. Polovico skupnine bi se moralo precej, a polovico pa po dogovoru tudi v letnih obrokih plačati. Posestvo je posebno za vinogradarstvo in živinorejo ugodno.

Dopise in poizvedbe sprejema lastnik

Janko Klesčič,

Gradišče 8., Samobor na Hrvatskem.

Dobro ohranjena na pol pokrita

kočija

s štirimi sedeži je po nizki ceni na prodaj.

Natančneje se izvé pri
Jože Matkotu, sedlarju v Kandiji št. 29.

Dne 19. novembra t. l. dopoldne od 11.—12. ure,
bode v notarski pisarni v Rudolfovem

javna dražba

na 5650 gld. cenjene Böhmove hiše št. 210 s pritiklinami v Rudolfovem.

Dr. Albin Poznik,

c. kr. notar.

(214—1)

Posestvo na prodaj,

obstoječe iz zidane hiše in potrebnega gospodarskega posloja, v lepem, dobrem stanu. Veliko lepega gojzda, dobre njive in travniki, vsega v obsegu čez 30 oralov. Polovico cene lahko v zemljišču ostane.

Več pove lastnik

Janez Gorenc,

(213—1)

iz Brezovega pri Radelci h. št. 2., pošta Raka.

Kuharica,

ki bi hotela v službo stopiti v farovž blizo Reke, se takoj sprejme.

Več pove iz prijaznosti gospod (221)

Anton Kušlan, podobar v Novem mestu.

Prodajalka,

katera je že kot taka služila, se sprejme na deželo. Nemščina ni pogojna. Ponudbe pod š., na uredn. „Dol. Novic.“ [220-1]

Knjigovemo orodje,

še popolnoma nepokvarjeno, ima po nizki ceni na prodaj

Janez Kette,

Dvor pri Žužemberku.

(216)

Na grajščini na „RAKI“

se takoj sprejmejo v službo:

Dve dekli k kravam in svinjam,
hlapec k konjem in
hlapec k volom.

(212)

Dobiva se tudi dobro staro in novo vino.

Josip Lorber-jeva

livarna za železo i kovine, in tovarna za stroje,

vliiva iz železa in kovin vsaktere zmesi, vse predmete za žage, mlino in druge potrebe; napravlja cele transmisije po najnovejših sistemih itd. — Posebno pa priporoča svoje

travniške brane,

katere do sedaj v praktični rabljivosti in nizki ceni (mala brana stane samo 26 gld., velika pa 32 gld.), še noben izdelek te vrste ni prekosal. (1 5-3)

Lepo kmetijsko posestvo,

obstoječe iz zidane hiše z opeko krite, gospodarskega poslopja in lepega ravnega zemljišča, katero je še v prav dobrem staru, je na prodaj iz proste roke v Prapročeh blizo ceste in Št. Ruperta na Dolenjskem. Na istem je čez 80 mernikov posetje in nakosi se čez 40 voz dobrega sena.

Cena je do 6000 gld. — po ugodnosti tudi čez polovico na obroke. — Podrobnosti pové

Jakob Kotnik,*posestnik*

v Prapročeh, pošta Št. Rupert (Dolenjsko).

(211)

Kovaškega učenca,

kteri je primerno trdnega zdravja in lepega vedenja, sprejme takoj v poduk

Janez Šobar

v Toplicah pri Novem mestu.

(210-1)

Stanovanje

z 2 sobama, kletjo, kuhinjo, shrambo (Speisekammer) in lepim vrtom, katero je še v najboljšem stanu, se da v najem

na Logu nasproti Sevnice. -- Ugodne pogoje stavi J. Gospodarič, mlinar na Logu, pošta Radna.

Posestvo,

s 23 orali zemljišča, mlin in žaga, vse poslopje novo v dobrem stanu, proda ali tudi v najem dá prostovoljno

JANEZ JUNTEZ

v Dolini pri Kržišah, fara Boštanj, blizu okrajne ceste iz Št. Janža proti Boštanju. (219-1)

Kdor želi tako posestvo kupiti ali v najem vzeti, naj se v kratkem času pri omenjenem posestniku osebno zglati ali pismeno obrne.

Zima se bliža!**F. S. Murgelj**

v Rudolfovem na Ljubljanski cesti

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega suknenega blaga, Jägerndorfskih, Brnskih tkanin, lodna, modercov, mufov in kožuhovin. Dalje ima veliko zbirko velicib in berlinskih robcev, kakor tudi mnogovrstnega manufakturnega, in vse k oblekam potrebne oprave.

Priporočujem se vsem, kateri hočejo dobro, trpežno blago po nizki ceni imeti.

Zima se bliža!

Zima se bliža!

Službo za mežnarja išče

bivši mežnar v Šent Ruperški fari, pri podružnici Sv. Kocijana, katero je pustil zavoljo ključarja.

Podpisani uljudno prosi častite duhovne pastirje, da bi mu ti pripomogli do enake službe, katero je že dlje časa zvesto opravljal.

Jože Zupančič,

Rakovk h. št. 19, pošta Št. Rupert.

Lepo posestvo

na Gaberji je na prodaj zaradi oslabelosti gospodarja. Isto obstoji iz zidane hiše in gospodarskimi poslopji, sadnega vrta, njive košenice in hoste. Lahko se redi petero glav govedi.

Več se izvé ravno tam pri lastniku

Janez Božič,

Gaberje, pošta Brusnice.

(209-1)

Med, vosek in vošine

kupuje vedno po najvišji ceni

Franc Murn,

(204-2)

lectar in svečar v Kandiji pri Novem Mestu.

Učeneec,

14 let star, vsprejme se takoj v trgovino z mešanim blagom pri Janko Puhek-u v Črnomlju. (186-2)

Lepo posestvo

je na prodaj na Gaberji, fara Brusnice. Isto obstoji iz hiše in potrebnega gospodarskega poslopja, njiv, hoste, košenic itd. Dobi se po posebno ugodni ceni. Natančneje se izvé pri gospej Ogoreutz v Novem mestu. (106-2)